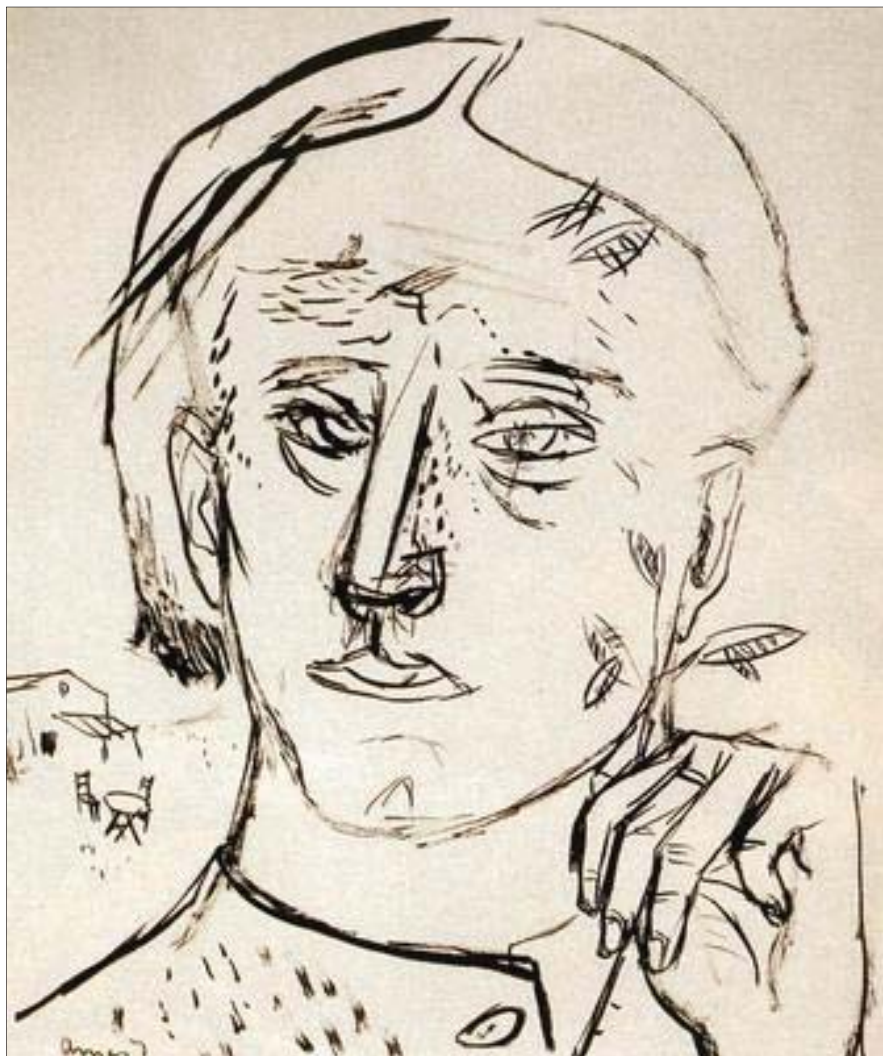

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Poligráf

XXIII. évfolyam 3. szám - 2013. december 4.

Emlékeztető az Iskolatanács 2013. november 12-i üléséről

Jelen voltak:

Osztályok	Diákok	Szülők
MárKA	Kunert Mandula	Puskás Andrea
Maszk	Tózsér Kristóf	Borbély Csaba
Guru	–	Rákár Szabó Natália
MáGia	–	Rozs Gergely
DolcEVita	–	Mészáros Andrea
SZ-es	–	–
ZÓNA	–	Várnai Tünde
JOKER	Füstös Viktor	–
VaGabond	–	Mentler Gyula
CarpediM	Farkas Balázs	–
L-ME	Radácsi András	Dallos Andrea
NOVA	–	Ruzsa Ágota
Déjà vu	–	–
HaRibó	–	–
MannA	–	–
Fibonacci	Krasztev Lili	–
Hoppá	–	–
ZOÉ	–	–
Tanerők	Diósi Alojzia, Fancsaliné Nagy Marianna, Gáti Emese, Hartmann Ibolya, Jakab Judit, Szász Kata	
Vendégek	Hevesi Judit egyetemista érdeklődő	

Levezető elnök Farkas Balázs

Napirendi pontok:

1. A Diákönkormányzat kérdése
 2. Körök, délutáni foglalkozások kérdése
 3. Egyebek (a szervezetfejlesztés ügyében történt levelezés)
1. Az ülés első részében a DÖK-kel kapcsolatos információkat, elvárásokat, jogokat, reményeket foglalmaztuk meg, melynek végén a jelenlevők 100%-a támogatta a létjogosultságát. A beszélgetés során elhangzott, hogy a DÖK:
- törvényileg már nem kötelező szervezet;
 - diákkezdemenyezésű, önszerveződő csoportosulás;
 - osztálykerettől független választott testület;

- a tagok lehetnek IT-képviselők, de ez nem feltétel;
- a tagságban elég néhány, de motivált ember is;
- diákérdekeket képvisel;
- véleményezési joggal rendelkezik;
- problémacentrikus szerveződés lehet;
- hasznos, mert új teret ad a diákoknak, segíti a szakköröket is.

A javaslatok alapján egy aktív kis csapat (Farkas Balázs, Krasztev Lili, Kunert Mandula, Radácsi András) vállalkozott arra, hogy végiggondolja és megfogalmazza, milyen iskolai közéleti témák, problémák foglalkoztatják a politechnikai diákságot (pl. önszerveződő délutáni foglalkozások, zenekar stb.). Ezt követően az ő előterjesztésük alapján az osztályok – egy-két osztályidő terhére – beszélgetnek majd a felvetésekről és szavaznak az (akár) önjelölt DÖK-tagok legitimálásáról.

2. A továbbiakban a délutáni diákkörökről folyt a szó. Farkas Balázs összefoglalta azt az ötletét, hogy milyen hasznos lenne sokaknak egy háztartástan foglalkozás. Hogy működni tudjon, feltétlenül szükség volna egy mentorra, aki a tematika kidolgozásában és a foglalkozásvezetők felkutatásában segíthetne. A sok-sok hozzászólás érintett számtalan témajavaslatot, melyek e körhöz csatlakoztathatók. Pl. a családi szerepek, a családi munkamegosztás, életvezetési tanácsok, praktikus háztartási ismeretek stb. Több szülő is javasolt egy más iskolákban már létező szülői adatbankot, melyben össze lehetne gyűjteni, ki mihez ért és mit ajánl föl az iskolának. Ez a „Kisokos” jellegű adatbázis különféle feladatok, problémák konkrét megoldásához adhatna támogatást. Hogy milyen adatok és információk szükségesek e szülői háló létrehozásához, ebben Borbély Csaba és Rákár Szabó Natália fog szövegszerű előterjesztést készíteni. Az adatgyűjtés után pedig egy használható adatbank létrehozását Fancsaliné Nagy Marianna és Farkas Balázs vállalták.

3. Egyebek

- a) Az osztályidőkről szólva elhangzott, hogy több osztályban a számtalan egyéb program miatt alig kerül sor az osztályt érintő kérdések megbeszélésére. Szükséges lenne egy információs felület/sáv (például tanítás előtt), ahol/amikor kommunikálni lehetne a – sokszor határidős – közlendőkről.
- b) Közeleg a Nyílt nap, amelyen hagyományosan számít az iskola az önkéntesen segítő szülők részvételére is, akik november 29-én 9 és 12 óra között tájékoztatják az érkező érdeklődőket a Politechnikumról. Hartmann Ibolya várja a jelentkezőket.
- c) Az új SzMSz sokáig váratott magára, de november 10. óta végre olvasható a honlapon a Dokumentumtárban.
- d) A szervezetfejlesztéssel kapcsolatos véleményekről, ellenérzésekről, problémákról a következő alkalommal lesz szó az erőszakmentes kommunikáció mellett, amikor a szülői oldal vezeti majd az ülést. Témafelelősök: Gara Mária és Ruzsa Ágota.
- e) Ha valakinek a kötelező közösségi szolgálattal kapcsolatban kérdése, problémája van, Kocsis Márta pedagógiai koordinátorhoz (marti[kukac]poli.hu) forduljon.

Legközelebb december 10-én fél 5-kor találkozunk a könyvtárban.

2013. november 15.

Füstös Viktor és Jakab Judit (jegyzők)

Iskolabíróági hírek

Órai magatartási ügy

Időpont: 2013. 11. 6.

Bírók: Villing Sándor szülő, Tóth Zenkő diák, Surányi Anna tanár

A panaszolt: egy kilencedikes tanuló

A panaszos: a praktikus tanulás tanára

Résztevők: a panaszos, az egyik osztályfőnök, a panaszolt édesanyja

Előzmények: a panaszos év eleje óta küzd a tanulóval az óráin, mert a panaszolt jellemzően nem ír leckét, nincs felszerelése az órán, ráadásul provokatív módon viselkedik. Az október 13-i órán egy egész műsorszámot adott elő a becsöngetés után, ezt a panaszos megelégedte, és megírta a panaszt a bíróságnak.

Tárgyalás: Az Iskolabíróóság ismertette a panaszt. A panaszos kiegészítette a panaszt azzal, hogy mióta a diák tudja, hogy lesz iskolabíróági tárgyalása, azóta kicsit összeszedte magát, és próbál együttműködni, de még mindig van bőven hova fejlődni. A panaszolt elismerte, hogy nem úgy viselkedett, ahogy az elvárható lenne, és azt is belátta, hogy sokszor előfordul vele, hogy túllő a célon. Saját bevallása szerint is az a probléma, hogy hiába tudja, mik a szabályok, nem képes betartani őket.

Határozat: Az Iskolabíróóság döntése szerint a tanuló az intés fegyelmi fokozatot kapja, melynek hatálya 2014. június 15. Mellékbüntetésként a következő feladatoknak kell eleget tennie:

1. A praktikus tanulás órán tartandó kiselőadása 5 perc helyett 10 perc legyen.
2. minden füzeté elejére rá kell írnia az összes szabályt, amit az adott órán be kell tartania. Ezeket a szabályokat hétfőn (november 11.) be kell mutatnia a tanárbírónak.
3. Magatartásfüzetet kell vezetnie a karácsonyi szünetig. Ebbe a füzetbe kell beleír-

nia, hogy hogy viselkedik az adott órán, és amikor úgy érzi, hogy nem volt rendben a viselkedése, óra után oda kell mennie a tanárhoz aláírni a füzetet. Valamint ebbe a füzetbe kell beleírnia mindazt, ami óra közben jut eszébe, de nem tartozik az óra témájához. Ezt a füzetet november 11-én reggel be kell mutatni a tanárbírónak, majd el is kell kezdenie vezetni.

Ezek mellett a bíróság javasolja a panaszoltnak, hogy a fejlesztőpedagógussal beszéljen meg egy olyan időpontot, amely előreláthatólag megfelel neki.

Indoklás: Az Iskolabíróóság úgy látta, hogy a panaszoltnak komoly gondot jelent a szabályok betartása az órán. Ezt mind a panaszos, mind az osztályfőnök, mind a panaszolt édesanyja, sőt maga a diák is megerősítette. A bíróság azt is gondolja, hogy a tanuló érti a problémát, sőt alkalomadtán képes arra is, hogy összeszedje magát, és úgy viselkedjen, ahogy kell, csak ez nem mindig megy magától. Azt gondolja a bíróság, hogy ha a panaszolt vezeti a magatartásfüzetet, és ő megy oda a tanárokhoz, amikor úgy érzi, hogy nem úgy viselkedett, ahogy kellett volna, akkor a jövőben kevesebb konfliktusa lesz a tanárokkal.

2013. november 7.

az Iskolabíróóság nevében: Surányi Anna

matosan visszaél a Politechnikum nyújtotta nyitottsággal, toleranciával. Hozzáállása távol áll a Politechnikum alapértékeitől. A tanulónak változtatnia kell magatartásán, együttműködőbbnek kell lennie saját és társai érdekében.

Késés, hiányzás

A panaszolt: egy tizenkettedikes tanuló

A panaszosok: az osztályfőnökök

Résztvevők: panaszosok, panaszolt, érdeklődő osztálytárs, barát

Előzmények: A panaszoltat tavalyi késés-igazolatlan hiányzási ügye miatt (47-15/2012-2013 számú Határozat: szigorú megrovás, amelynek hatálya 2013. október 22.) hívta vissza az Iskolabírószék. 2013 májusában Feketelistát kezdett el vezetni, amit többé-kevésbé komolyan is vett, 15 késése gyűlt össze a tanév eleje óta. Emellett 21 igazolatlan órája is van, amely hanyagságból fakad, azaz nem hozott még igazolást.

Tárgyalás: Az iskolabíró ismertette a panaszt, összefoglalta az előzményeket. A panaszolt elmondta, hogy tavaly óta sokat fejlődött, törekedett a javulásra, azaz igyekszik odafigyelni arra, hogy ne készen. Az osztályfőnökök ismertették a statisztikát (ld. Előzmények), amely az Iskolabírószéket

nem győzte meg teljes mértékben.

Határozat: Az Iskolabírószék döntése szerint a panaszolt a szigorú megrovás fegyelmi fokozatot kapja, melynek hatálya 2014. június 15.

Ezen kívül: 1. igazolatlan hiányzásait november 22-ig igazolnia kell; 2. Feketelistát (8.10-es érkezéssel) kell vezetnie határozatlan ideig; 3. Ha a tárgyalás után mégis késik, a 3. esetben automatikusan iskolabírószéki tárgyalásra kerül sor.

Késés, igazolatlan hiányzás

A panaszolt: egy tizenkettedikes tanuló

A panaszosok: az osztályfőnökök

Résztvevők: a panaszosok, panaszolt

Előzmények: A tanulót tavalyi késés-igazolatlan hiányzási ügye miatt (46-15/2012-2013 számú Határozat: szigorú megrovás, amelynek hatálya 2013. október 22.) hívta vissza az Iskolabírószék. 2013 májusában Feketelistát kezdett el vezetni, amit eleinte komolyan vett, változtatott reggeli rutinján, ám mégis 23 késése és 27 igazolatlan órája gyűlt össze a tanév eleje óta. Utóbbi hanyagságból fakad, azaz nem hozott még igazolást.

Tárgyalás: Az iskolabíró panaszismertetése és az előzmények összefoglalása után a panaszolt elmondta, hogy a panasz helytálló, de hozzátette, hogy igyekszik odafigyelni, „dolgozik az ügyön”. Az osztályfőnökök ismertették a késési-hiányzási statisztikát (ld. Előzmények), ami az Iskolabírószéket nem győzte meg erről.

Határozat: Az Iskolabírószék döntése szerint a tanuló a szigorú megrovás fegyelmi fokozatot kapja, melynek hatálya 2014. június 15.

Ezen kívül: 1. igazolatlan hiányzásait november 22-ig igazolnia kell. 2. Feketelistát (8.10-es érkezéssel) kell vezetnie hatá-

rozatlan ideig. 3. Ha a tárgyalás után még-
 is késik, a 3. esetben automatikusan iskola-
 bírósági tárgyalásra kerül sor.

Késés, hiányzás

A panaszolt: egy tizenkettedikes tanuló

A panaszosok: az osztályfőnökök

Résztevők: panaszosok, panaszolt, ér-
 deklődő osztálytárs, barátnő

Előzmények: A panaszoltat tavalyi ké-
 sés-igazolatlan hiányzási ügye miatt (45-
 15/2012-2013 számú Határozat: megro-
 vás, amelynek hatálya 2013. október 22.)
 hívta vissza az Iskolabíróság. 2013 máju-
 sában Feketelistát kezdett el vezetni, amit
 többé-kevésbé komolyan is vett, 10 késése
 gyűlt össze a tanév eleje óta. Mivel a Fek-
 etelista vezetése október 22-én lejárt, félő
 volt, hogy a tanuló – szigorú ellenőrzés
 nélkül – újra késni kezd, és a helyzet a ta-
 valyihoz hasonló lesz.

Tárgyalás: A diák a tárgyaláson nem jelent
 meg, amit annak kezdete előtt 2 órával az
 iskolabíró tudomására hozott. Az Iskolabí-
 róság a hiányzást nehezményezte. Az osz-
 tályfőnökök ismertették a panaszolt késési
 és hiányzási statisztikáját. Szeptember óta
 10-szer késett, ami arányaiban a tavalyi év-
 hez hasonló, tehát aggodalomra ad okot.

Határozat: Az Iskolabíróság döntése sze-
 rint a tanuló a megrovás fegyelmi foko-
 zatot kapja, melynek hatálya 2014. júni-
 us 15.

Ezen kívül: 1. igazolatlan hiányzásait no-
 vember 22-ig igazolnia kell. 2. Feketelis-
 tát (8.10-es érkezéssel) kell vezetnie hatá-
 rozatlan ideig. 3. Ha a tárgyalás után még-
 is késik, a 3. esetben automatikusan iskola-
 bírósági tárgyalásra kerül sor.

2013. november 19.

Az Iskolabíróság nevében:
 Kraviánszky Anna

A novemberi iskolai papírgyűjtésről

Nagyon jó érzéssel gondolok a múlt héten lezajlott papírgyűjtésre.

Voltak gyerekek, akik kézben cipelték otthonról a papírt, volt, aki gurulós bőrönddel húzta az iskoláig, és voltak nagyon aktív, lelkes szülők is, akik az egész családot mozgósították és együtt pakolták a gyerekeikkel a papírt.

A HaRibó osztály jelentős mennyiséggel győzött, de a két tonna papírt kétszer is meg kellett mozgatniuk. Számomra öröm volt nézni a csapatmunkát, amit összehoztak.

A pénzjutalom mellett a sorolópontok a következőképpen alakulnak:

Osztályok:

I. HaRibó: 30 pont

II. MárkA: 20 pont

III. Maszk: 10 pont

Diákok:

I. Feniász Vera (HaRibó): 5 pont

II. Nagy György (VaGabond): 3 pont

III. Felszeghy Áron (Maszk): 2 pont

A papírt gyűjtők neve

(ahol az „osztály” szerepel, ott több gyerek szedett össze papírt, könyvet stb. az iskolából):

osztály	név	kg
MárkA	Bodor Adrienn	36
MárkA	Bonyár Sára	74
MárkA	Fábián Anna	41
MárkA	Pásti Fanni	83
MárkA	Sándor Máté	105
MárkA	Scharrer Gábor	69
MárkA	Sóled Orsolya	10
MárkA	Szakál Anett	12,5
Maszk	Felszeghy Áron	199
Maszk	Pintér Lilla	10,5
Maszk	Richter Levente	25,5
Maszk	Szabó János	137
Maszk	Szakál Zsanett	17
Guru	Fazekas János	60
Guru	Hári Dávid	28,5

Guru	Herédi Bianka	122
Guru	Kovács Attila	51,5
MáGia	Nagy Olivér	64
Zóna	Kunz Péter	13
VaGabond	Nagy György	225,5
VaGabond	Osztály (Arnold Éva)	15
Nova	Kabai Dóra	23
Nova	Turiák Bence	78,5
Nova	Osztály (Nádasdi Zsuzsa)	24
HaRibó	Féniász Vera	2000
MannA	Hahn Zsófia	13
MannA	Juhos Albert	25
MannA	Szőnyei Eszter	1
MannA	Diósi Alojzia	18
MannA	Osztály (Fék Andris irányításával)	60
Fibonacci	Csürke Ibolya	8

Önhatalmúlag sikeresnek nyilvánítom az akciót, hiszen a konténer dugig megtelt.

10 osztály, 33 fő (+8 fő segítő) 3685,5 kg papírt és PET-palackot mozgatott meg 66340 Ft összértékben.

Köszönet mindenkinek, aki segítségemre volt!

Külön köszönet Szűcs Lacinak, Dávid Lajosnak és Sörös Gábornak a „férfi” munkáért, Nikinek, Huzsunak és a portának a fokozott „forgalomirányításért”, a testkultúra munkacsoport „papírhegynyi” türelméért, az ügyeletes MannA segítőinek, a CarpediM három önkentésének és persze mindenkinek, aki mozgósította a gyerekeket, szülőket. Nélkületek nem lett volna ilyen gördülékeny minden.

Gratulálok Mindenkinek!

2013. november 13.

Marianna

18.

Tornaházi Party

Programok:

Diák-Tanár mérkőzések

Floorball
Teremfoci
Kosárlabda
Röplabda

Bemutatók:

Táncok:

Néptánc
Lánytánc
Versenytánc
Kortárs tánc
Hip-hop tánc
Break tánc
Hastánc

Egyebek:

Szertorna
Korfball
Kung-Fu
Karate
Ritmikus

Gimnasztika

Yoyo
Egykerekű
Tissue
Cheerleading
Frisbee

Meglepetés fellépők

KÉSZEN ÁLLSZ?!?

TORNAHÁZI PARTY

+ Vacsora

+ Büfé (az InterPolíRt-Rt. közreműködésével)

+ Torta

+ Jókedv & Móka & Kacagás

Poli Futóklub – érted?

Kedves Polisok, Diákok és Kollégák!

Mivel mélységes aggodalmat érzünk saját fizikai állapotunk miatt, és hasonló a gondjainkra bízott gyerekek hogyléte okán is, ezért megalakítjuk a

POLI FUTÓKLUBot.

Segíteni szeretnénk mindenkin, akinek csak egy kis lökés kell a döntéshez, vagy aki már elhatározta, de nehéz elkezdni, és azoknak is, akik szeretnének bizonyítani maguknak, másoknak, vagy szeretnének fittebbek lenni, fogyni, vagy egyszerűen csak kocogni, futni, de egyedül nem megy.

Hát igen, együtt könnyebb! :-)

A Futóklub célja a segítség, a segítség eszköze a demonstráció... tehát együtt futunk mindannyian. Segíteni szeretnénk tanáccsal, buzdítással és a sikereket látva az együtt örüléssel is.

Találkozunk péntekenként 15.30-kor a portán,
 ahonnan be(ki)melegítünk az Orczy parkba.

Ott aztán ki-ki a neki való iramban és távon bizonyítja
 lépésről lépésre, hogy nincs olyan,
 amire ne lennénk képesek.

Majd meglátjátok, együtt könnyebb.

Várjuk tehát azokat az ifjakat és idősebbeket,
 tapasztaltakat és tapasztalatlanokat,
 akik közösségben könnyebben rászánják magukat,
 továbbá azokat a sportos polisokat,
 diákokat és kollégákat egyaránt,
 akik rendszeres futók,
 de jelenlétükkel szívesen támogatják a többieket.

Testkultúra Munkacsoport

2013. október 16 és 20. között a Comenius Live Project keretében néhányan a lengyelországi Zabrzeben jártak. Az ő beszámolóik olvashatók az alábbiakban.

Comenius Live Project October 16 – October 20, 2013

The latest meeting of Comenius Live took place in Zabrze, in Poland. We went there by bus. It was a bit exhausting but when we got in Zabrze, we were so excited that we forgot about the journey. In the bus station our host families were waiting for us. Everybody met with their host and went home. We had some time to get to know each other, to talk and to eat a bit. Then all of the delegations went to the local mall to play bowling. I think it was a good idea to hang out with everyone, and have fun.

The following day we went to the Polish school. The headmaster and then the Polish coordinators welcomed us. They showed us the building. After that we started working. There were some workshops where we performed what we and the other countries have done and could discuss the problems we have bumped into and got the solutions so we will be able to continue working at home.

In the evening we visited the local coal mine museum Guido. It was really interesting; we were 300 meters under the ground. The tour guide showed how the machines have worked. It was fun.

Then we went to a teahouse. Everyone came there. There was a good atmosphere, we talked a lot.

The next day we had some workshops again. In groups we got tasks to renew the homepage of the program, yes-network. Some of us had to create a new design the others had to write welcoming texts etc. We – the Hungarian delegation – performed the idea of a new Comenius project.

After that we discussed it with the others. What did they liked about it, what would they change in it or put into something new. We went out to the city Zabrze and saw some beautiful churches with a tour guide. Then we had a program called “same but different” in the school. It was a bit weird. I didn’t get the point of it but it was ok. In the evening the hosts brought us to the local football match. Unfortunately not everybody came but it was fun. The end of the match was thrilling. It was really tight but luckily the Zabrze team won. Everyone was shouting and singing. It was a good experience.

On the last day we went to Krakow. We had a tour guide who showed us the famous buildings and places. Then we had some freetime. This was the best part of it. We went wherever we wanted to, walked up and down in the city. It was beautiful. After that there was a big switch. We went to Auschwitz-Birkenau. The camp was really depressing. It was really harsh because we walked on the same ground, in the same houses where lots of people died.... After all if we were there, we had to visit the concentration camp but it isn’t a nice place at all.

And then there was another switch. We went to the farewell party. At first it was hard to feel the party feeling after the day. But in the end we had a really good time together.

It was really good to get know new people from different countries, talk to them in English, get know new cultures, cities. The Polish people were all very kind too. I really enjoyed being there.

Philipp Hanna (MannA)

* * *

After meeting our hosts we played bowling, than we went to a pub, and than already went home to sleep. The next day we got up at six. When we got to the school they showed us their school in small groups, and when it finished we started to work. Every group of different countries sat down apart from each other, and we started talking, and asking about the cases. After the lunch break the second work shop began. After this our hosts went home, while we went to the mayor's office to listen to his speech, and visited a 320 meters deep colliery. After it finished we met our hosts and had some fun together in the city before going home to eat (I was fed with very delicious Polish meals every time). On Friday we had three workshops, and on the last of these, we, the Hungarian group presented the new Comenius project, and asked for the opinion of others about the new program. After this we were showed a very beautiful church, and took part in a drama workshop, which we got introduced to languages. In the evening we went to a pub, and also went to a teahouse. On Saturday we went sight-seeing in Krakow, than visited Auswitz-Birkenau, which was quite indisposing. After this we went home, where we threw a farewell party. On Sunday morning we said goodbye to our host families, and

travelled to Krakow, where we bought souvenirs, and than travelled back to Budapest by bus, which took 6-7 hours. Summarising all the things I enjoyed this trip, and I wanna say thank you for the possibility of taking part in it.

Hári Balambér (NOVA)

The Polish Meeting

We met on the bus station on Wednesday. And we went to Poland by bus. The travelling was long because we travelled for six hours. We arrived at the bus station of Krakow and we changed for an other bus. Later we arrived at the town called Zabzre. We met our host and we went to our host's home. After that we played bowling. It was very cool. We started the Comenius meeting on Thursday. The principle greated us. We introduced our

case. And we met the major of Zabrze. After we went to a coal-mine. It was cool. We spoke about the cases on Friday. We visited a big and nice church. After that we had game-work. The game-work was very interesting. We drew and played games. On Saturday we met at the school and we went to Krakow. We had a guided tour around the castle of Krakow. The tour was exciting and interesting. We went to main square of Krakow. This was big and doves live there. We had a lot of free time. We agreed on when and where to meet at the end of the free time. We ate and drank. We met the Comenius people on the main square of Krakow and we went to Auschwitz where we saw the concentration camp. Auschwitz was sad and interesting. After Auschwitz we went home. On the next day we travelled back home on Sunday morning by bus. We bought lot of gifts and ate for lunch in Krakow. And we caught our bus on time and we went to Budapest by bus. We travelled for six hours again. It was very long. We arrived in Budapest at night. We went home. I liked the Polish meeting with the Comenius because the meeting was very interesting and funny and exciting. I liked the coal-mine and the sightseeing of Krakow the most. But I also liked the guided tour in the castle of Krakow.

By Bence Lizicska (VaGabond)

The forth meeting Poland-Zabrze

The fourth meeting of this Comenius project took place in Poland, Zabrze. We went there by bus. The journey was really long, but totally worth it.

The meeting lasted five days, and I enjoyed every single day of it. It started with a little bowling on the evening, after every

delegation has arrived. It was really good, we could get to know each other, and have fun together. The next day we had a guided tour in the school. It was strange, their school is really different from Poli. You hardly find any colour in it, and the basement looks like a jail, with huge metal doors. But this doesn't mean that people in it aren't nice, it is the opposite: they are amazingly hospitable, and nice. Anyway after this we went to the town hall, where we were greeted by the mayor of Zabrze. The last program for the day was a tour to the coal mine of the town. We were in a group with the German, French and Belgian students, and our tour guide was good and said a lot of funfacts and stuff, so we had a great time there too. In the evening we got together in a pub. The second and third day were about the workshops. We discussed our problems with each others cases or with the answers to certain questions. We agreed to do all of our work until the beginning of December. On the fourth day we went to see Krakow. It was amazing. There were a lot of old buildings, and a main square looked really pretty. We spent half of our day there, after that, we went to Auschwitz-Birkenau. It was shattering, and interesting at the same time. It was really sad, but I am glad I had seen it, I think this is something, that is important to be seen. On that evening there was a farewell party. It was in one of the Polish students apartment, the party had ups and downs, but all together it was good, and everyone enjoyed her/himself, which is good.

I am really grateful that I could go to this meeting. I had an amazing time, and met a lot of nice people.

Dénes Renáta (VaGabond)

Polish meeting

This was my first trip with an exchange programme and the first time to go to Poland so I was very excited.

We travelled there by 2 buses but the first bus got late to the station where we would have to get on to the other bus so we missed the connection and the French team who were on the bus had to ask the driver to turn back for us and fortunately the driver was kind and came back for us. The whole trip was about 6 or 7 hours long and after we got to Zabrze we finally met our hosts. Zabrze was a small city, about 70 km from Krakow with many block houses. My and Balamber's host was a 17 years old girl who was really nice to us. We went to her home and started to get to know each other in the car. She lived with her parents but while we were there we've met her sister once too. Nor her father nor her mother could speak English but Emilia (my host) had a pretty good English and translated for us. The

fact that I can't speak Polish did not really bother them so they were talking to me the whole time in Polish. We had a huge dinner with Polish specialities which were delicious! Her mom always cooked us so much and so delicious foods! At dinner we talked about the eating habits and religion. My host family was very religious and as I heard the other host families too. After dinner we went to play bowling where everyone was having a good time but everyone was talking to the people with the same nationality or language but after two rounds of bowling (I won the first and was second in the second...) we went to a pub where as I felt everyone started to open up to other countries at least we (the Hungarians) started to talk to the Belgian guys.

On the second day we went to the school for meetings where every country had a presentation about the process of their work and after these everyone could ask their questions about the theoretical or the practical parts. After that we went to the city hall of the city and the major of Zabrze welcomed us personally and than showed us a short film about the city and told us a few interesting things about the city. After the film we went to a coal mine museum which I thought gonna be a boring museum with makets but it was awesome! We went down to an old part of the mine that is now a museum. It was 340 meters below the surface and we were walking around the routes of the mine with a tourguide who told us really interesting things about how the people were working in the mine. When we came up from the mine our host was waiting for us and we went to her music bands rehearsal. We had a really good time there because the band was pretty good and we got on

well with the guys from the band but we could only stay there for one and a half hour because almost everyone else from the program were going to a tea house so we went to join them. We smoked sisha and drank good teas and talked to some Polish and Belgian guys and girls so we had a great time there too.

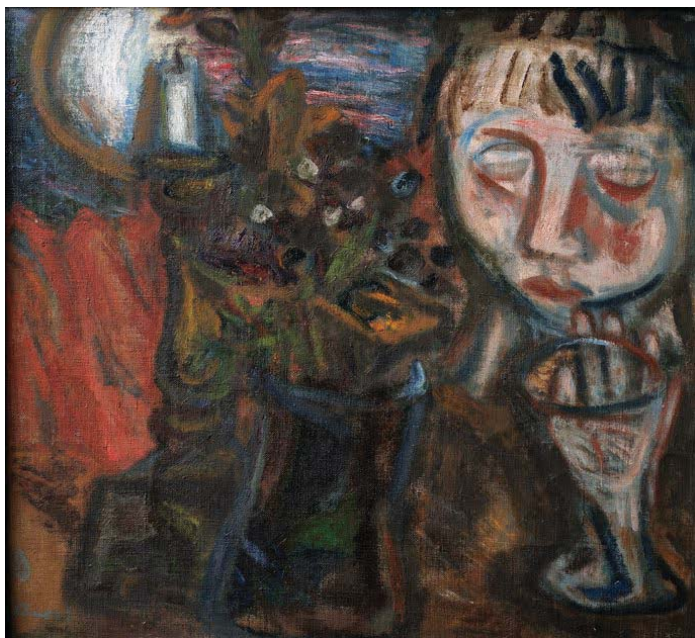
On the third day we had a presentation about our new Comenius project in the school. After the presentation we asked the other countries for ideas and than listened to a presentation about the city from a tour guide who took us to a trip to a church after the presentation. When the trip was over we got back to the school and we were offered to go to a football match or go to a pub and than back to the tea house with the other guys who were not interested in the football match and because we are not really into soccer we went to the pub and the tea house and had great time with the Polish girls and a Spanish guy.

On Saturday we got to a bus and went to Krakow where a tour guide took us for a trip in the city. The trip started from the castle and went to the main square. During the trip we went into 3 churches. I really liked 2 because of its architecture. While we were walking I found a pub that was the deepest pub of Krakow which later came up to be the greatest

pub I've ever been to. It's 20 meters below surface, they play good music. After the trip we had some free time so we walked through the bazaar had something to eat and looked around the city. Then we got back to the bus and went for a museum trip to Auschwitz. The trip was interesting and terrifying. Everything was left almost the same as it was during the WWII.

After the trip we went home had a last dinner that was even bigger than the first dinner, packed our stuff and got ready for the farewell party. The party was in a small flat so we were kinda crowded so I didn't really enjoyed it. Then on the last day we said goodbye to our hosts and went to Krakow where we were walking around for a bit, had a really good meal in a small restaurant that Rob suggested us and than got on the bus that took us home.

Reska Zsombor (HaRibó)

Az L-ME osztály a közelmúltban az 1600-as évek közepének Hollandiájában élt történelemórán. Egy tejgazdaságot kellett nyitni tulajdonosként. Gondolván a jövőre, a vállalkozás sikerére, személyes, konkrét „Intelmek”-et kellett megfogalmazni az utódoknak.

Intelmeim egy új vállalkozáshoz

Mielőtt elkezded a vállalkozást, menj el tanulni. Ismerj meg idegen nyelveket! Tanuld meg, máshol hogyan gazdálkodnak! Tanulj meg bánni a pénzzel! Tanuld meg a könyvelést! Vegyél nagy földeket, ahol takarmányt termeszthetsz az állatoknak! Ismerd meg az állatok biológiáját!

Ismerd meg az embereket, akiket foglalkoztatsz! Figyelj oda, hogy mindig megkapják a fizetésüket! Figyelj oda, hogy tudják, mi a dolguk, és hogy értik-e a szakmájukat!

Figyelj oda, hogy az állatok mindig időben kapjanak enni és időben legyenek megfejeve! Mindig legyen elég takarmány a raktárban! Valaki mindig őrizze a raktárakat, és legyen pontos nyilvántartás a raktárban őrzött takarmány mennyiségéről!

Mindig figyelj a szaklapokat és sakkönyveket, tanuld meg a legújabb módszereket! Mindig figyelj oda, hogy az állatok egészségesek maradjanak! Arra is figyelj, hogy a munkások is megismerjék az új módszereket!

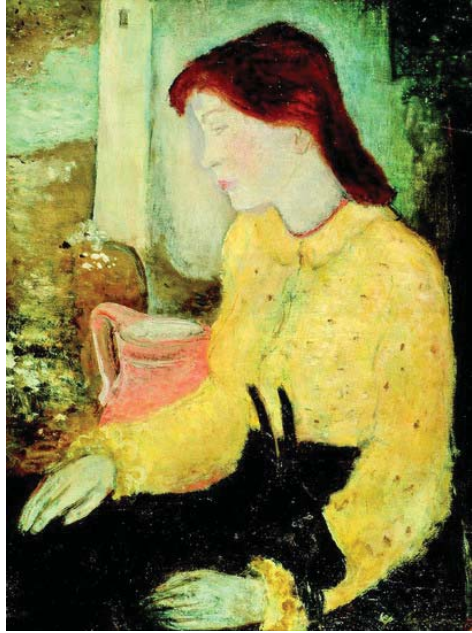
Használd a vetésforgót a takarmányok termesztésében! Figyelj oda, hogy a vetés és aratás időben megtörténjen! A munkákhoz mindig a legújabb eszközöket használd! Ne hagyj, hogy az eszközök elavuljanak!

Figyelj, hol szerveznek mezőgazdasági kiállítást, vásárt, piacot, és légy jelen! Ápold a kapcsolatot a vevőkkel és a szállítókkal! Látogasd meg gyakran a legjobb vevőidet! Ne feledkezz el róla, hogy a tejet nem csak Hollandiában adhatod el! Utazz külföldre és szervezd meg a tej elszállítását!

Ha elég vagyont gyűjtöttél, és már nem tudod visszaforgatni a gazdaságba, akkor se állj meg! Tedd a pénzed olyan iparágba, ahol gyorsan meg tudod forgatni! Figyelj az újdonságokat, az új technológiákat!

A tej gyorsan romlik, de sajtot és vaját el tudsz adni a tengerentúlon is! Jó piacokat találsz a gyarmatokon is! Vigyázz, mert ugyan jó üzlet, de sokára jutsz a pénzedhez!

Ne felejtse el a tudást továbbadni gyermekeidnek! Tanítsd őket, ne sajnáld a pénzt a képzésükre!

A Budapesti Séták nevű szakkör legutóbbi kirándulása ihlette az alábbi élménybeszámolót.

„Elszállt egy hajó a szélben” Egy idegen vezető naplója

Idegen vagyok. A Marsról jöttem. Ideérkezésemkor elloptam egy autót. Gerillataxizással keresem a kenyerem. Jó munka, mert így sok embert ismerhetek meg. Finoman gázt adok, a járda mellé csúszom, és végigkérdezem az embereket, kinek kéne egy fuvar. Errefelé így mondják az egyik pontból egy másikba való szállítást. Egészen jól lehet keresni vele. Bevételtem benzínre és étrend-kiegészítő tablettákra költöm. Muszáj kielégítenem az ásványi anyagok iránti sóvárgásomat. Folyton korig a gyomrom. Hiányzik a marsi koszt, az ehető ásványok fémes íze s a homályba burkolózó járatok meghitt, meleg légköre, az állandó csengés-bongás, ahogy szüntelenül szorgoskodnak népem gyermekei törve a bolygó kergét képező kemény kőzetet, emlékkövek után kutatva.

Mégsem akarok hazamenni, lenyűgöz a Föld szépsége, gazdagsága.

Őseink a Marson emlékköveket hagytak ránk, ásványokat, melyek önálló mikrorengései üzenet formájában dekódolhatók. Olyasmik, mint itt a Földön a kvarc-kristályok. Lehetséges, ezek is emlékkövek, de az ember látszólag nem akarja vagy fél megtudni múltját, hiszen az értékes leleteket óráinak meghajtására használja.

Ezek az emlékkövek egész kultúránkat végigkísérik, hiszen évekkel ezelőtt, mikor még a felszín nem volt sivár és halott, a Mönbrun havának 27. napján minden marsi megemlékezett az elmúlt évről, ennek eseményeit egy ilyen emlékköbe rejtette, majd azt elásta a kertben. Minden tudásunkat ezekből a történelmünket őrző ásványokból nyerjük.

Húsz marsi éve került elő az eddig messze legértékesebb lelet, melyből kiderült: miután a marsiak elhasználták bolygónkat; a környezetszennyezés tönkretette a légkört, halottá a termőföldet, ihatatlanná a vizet, a civilizációnak új lakóhely után kellett néznie. A Földre esett a választás. A gazdagabbak, akik megengedhették maguknak az utazást, elmentek, a többiek itt hagyták. Ők a mi földalatti életformánk ősei. Az itt rekedtek nyomon követhették az űrhajók landolását a Földön, azonban valami hiba lépett fel, az egyik hajó meghibásodott, majd lezuhant, kiirtva a Földön élő gyíkszerű lényeket. A többi űrjármű sikeresen landolt, s a miénk benépesítették a Földet.

Hogy ezt miért is mondtam el?

Mert küldetésem szorosan ehhez kapcsolódik. Mára már újra elértük azt a technikai fejlettséget, mely szükséges az ideutazásunkhoz, de nem tudjuk, hogyan fogadnának minket, be tudnánk-e illeszkedni. Azért vagyok itt, hogy ezt kiderítsem. Három földi éve élek ezen a bolygón, s most elérkezett az idő a visszatérésre.

Sötét van, esik az eső. A kövér cseppek hangosan koppannak a szélvédőn. A hátsó ülésen egy fekete kalap-kabát férfi ül. Nem beszél, a rádiót is lekapcsolta. Csendet akar. Ez természetes egy ilyen zajos világban. Hátrasandítok, komoran, szálegyenesen ül, némán bámul a kint elszuhanó városra. Egyik kezében a mai újságot, másikban fekete ernyőjét tartja. Olyan erősen markolja a nyelet, hogy kifehérednek ujjpercei. Bántja valami, látszik rajta. Mély sóhaja kerek ködöt fest az üvegre.

A Várfook utcán hajtok, szemembe tűnnek a Vár fényei. Az ablaktörlők szüntelen járnak, mintha azt szajkóznák suttogva: vége, vége... Nehéz a szívem. Fáj elszakadnom a várostól. Bőrkesztyűbe bújtatott kezem iz-zadni kezd, ahogy áthajtok a Bécsi kapu ár-kádjá alatt. Vége, vége... Kikapcsolom az ablaktörlőt, nem bírom tovább.

A Bécsi kapu térre érve hirtelen elhatá-rozással a Táncsics Mihály utcába fordulok be, magam mögött hagyva az Országos Levéltár nyomasztó tömbjét. Utasom megmoccan, felmordul (ideges, vékony hangja van).

– Az Űri utcába kérem!

Mindössze ennyit mond; belesűrítve ebbe a pár szóba minden szemrehányását, rosszindulatát. Megborzongok. Gyűlölöm a kellemetlen utasokat.

– Nem fogok többet fizetni azért...

– Csak még egyszer, utoljára meg akarom csodálni a Halászbástyát! Rendben? – szólalok meg ingerülten. – Sőt, tudja, mit? Ha az út hátralévő részén befogja a száját, ingyen megússza a fuvart. Áll az alku?

– Áll – válaszolja durcásan, s csöndben kibámul az ablakon.

Elhajtok Táncsics börtöne mellett, mely szégyen és gyalázat, de még mindig amerikai kézen van. Az amerikaiakat sem szeretem, túlon túl érdeklődnek irántunk.

A Hess András térre érve le kell lassítanom, rengeteg turista és részeg fiatal torlaszolja el az utat. A Hilton Szálló fehérre meszelt falain át is hallani a hotel mélyén megbúvó Dominikánus udvarból átalakított éjszakai szórakozóhely zajait. Rockzene szól, rekedt sikítást sodor felém az esti szél. A tömegem át kijutunk a Szentháromság térre. A kocsi alig vánszorog a forgatagban, utasom türelmetlenül mocorog, én nem bánom, hiszen így van időm megcsodál-

ni a Halászbástya hét magyar vezért szim-bolizáló sisakjait. Ideérkezésemkor a Mátyás templom fehér tömbje is büszkén állt a tér közepén, izgalmas mérművein pajkosan játszott a fény. Most is biztosan szép, de nem látni belőle semmit, mivel masz-szív szűrőkés hálóval bevont faállvány fogja körül. Elhaladunk a Szentháromság szobor mellett, melyet az 1691-es és az 1709-es években kitört pestisjárvány túlélése révén érzett hálából állítottak Buda polgárai. A Szentháromság utca bal oldalán húzódik a régi városháza, jobb oldalán neves cukrász-da található. Számomra éme lyítő illatok szállnak ki a Ruszwurm ajtaján, benn meg-hitt csevely folyik. Az utca végén található Hadik András hadvezér lovas szobra, mely előtt most egy űr áll feszes vigyázzban. Küldetésem hevében, hogy mindent meg-tudjak, lássak, kíváncsiságtól fűtve hajlok ki az ablakon. Nem tartok attól, hogy uta-som megszól, hiszen tudja: abban a pillan-atban bukik az ajánlatom.

– Elnézést, biztos úr! Csak nem fél attól, hogy a ló meg talál szökni?

Az űr egy arcizma sem rándul a gúnyos felhang hallatán; készségesen válaszol:

– Azért őrzöm a szobrot, hogy elkapjam a huligánokat, akik netalántán szidolozni próbálnák a ló heréjét.

Látszólag nem volt tudatában, mennyi-re abszurd dolgot művel: őriz egy szobrot, annak elkerülése végett, hogy kifényesít-sék, karbantartsák; ingyen.

– És mégis miért teszik ezt a kedves diákok? – csevegek tovább.

– Mert az a hiedelem járja: a vizsgaidő-szakban a ló heréjének szidolozása szeren-csét hoz.

– Aha, viszlát! – köszönök el a nevetés-sel küszködve, s folytatjuk utunkat.

Utasom mordul egyet.

– Igen? – semmi válasz.

Megállok az Úri utca 22-es számú háznak kapuja előtt. Utasom kiszáll, s köszönés nélkül az ajtóhoz lép, idegesen babrálni kezd kulcsaival. Mielőtt a kapu becsukódna mögötte, rálátok a kapualj egy kis szeletére, melyben gótikus ülőfülkék sorakoznak a falba mélyesztve. Ezek biztos funkciójáról máig vitatkoznak neves történészek.

A Dísz térre hajtok, le szeretnék parkolni. Alig van szabad hely, de végül hosszas keresés után találok egyet, épp a Dísz tér 17-es számú rejtélyes, elhagyott épülete előtt, mely hajdan a Honvéd főparancsnokság épülete volt; ma szellemtanya. Kiszállok az autóból, elhaladok a vak, halott ablakok előtt. Jeges víz csorog a tartómon, lábam nyomán tócsák freccsennek szét. Szorosabbra húzom magamon a pufikabátot, fázom.

Már nem bánt annyira, hogy elmegeyek, mert tudom: hamarosan visszatérek a többiekkel egyetemben. A vizsgálat eredménye pozitív lett. Ismét hömpölygő tömeg. Átpréselem magam a fényképezőgépeket kattogtató japán, a hangosan vitatkozó német és még ki tudja, hány nemzetiség és rassz képviselőin, mire az ásatásokhoz érek. Végighaladok a magas fémkerítés

mentén, s egy nyugodtabb, néptelenebb helyen áttornászom magam rajta. A romok között síri csend és félhomály, sehol egy lélek. Mintha egy másik világba lépnek be. Szinte kézzel tapinthatóak a múlt ódon, poros-pókhálós emlékei. Főleg nekem, aki már eleve szorosabb kapcsolatot ápolok a kövekkel, ásványokkal. Egy kicsit a Mars mély aknáira emlékeztetnek. Meglátom az úrhajót. A gyakorlatlan (emberi) szem formátlan kőrakásnak vélné, de én tudom: nem az. Odaérve megérintem az érdes, lüktető ásványt. Egész hideg, kéken feldereng, kattan egyet, kinyílik. Belépek. A zsilip halk szusszanással zárul. Érzem, emelkedünk. A hajón nincs ablak, pedig mit nem adnék érte, ha láthatnám az alatt elterülő panorámát. Döbenten konstátalom, a fekete bőrkesztyű még mindig a kezemen van. Legalább az emlékeken kívül valami szuvenírt is viszek magammal. Kényelmesen elhelyezkedem, és várom, hogy az úrszeméttel egyesülve, majd onnan kilöködvé távozzam, elkerülve a Föld közvetlen körzetét benépesítő kém-műholdak sosem lankadó figyelmét.

Szigeti Bálint (CarpediM)

A multikultúra fakultáción elképzeltük, hogyan látná az életünket egy ide látogató busman.

1. Bótos

Milyen nagylelkű, milyen kedves! Egész nap egy szobában áll, fáradhatatlanul áll, csak hogy rábólinthasson a sok ajándékra, amit az arra járók kérnek. És örül, hogy végre a színes-ízes dolgok méltó gazdáikra lelnek. Egy fiókba porciózza gondosan a kapott cifra rongyokat külön, és külön a csörgő nehezekeiket. Nem számít, hogy az utcasarkon túl van még egy ennél nagyobb helyiség, ami jóllaktathatná az egész városközösséget, ő pontosan nyit, és pontosan zár, hogy hozzá is bátran betérhessenek.

Nem számít, hogy a halmozódó rongyocskák nem érnek egy tehéncörmőt sem, nemhogy kápráztató dolgokat, és nem számít, hogy nem illik a be-betérőknek udvariasnak lenni, mert akármekkora is az ajándék, csak az orruk alatt köszönik meg.

Le lehet azonban szögezni, hogy a helyzettel a legtöbben mégsem élnek vissza. Mértékkel veszik el a dolgokat és mérlegelnek, hogy ha most mondjuk vaját igen, akkor tejfölt nem.

A bótos helyzete számtalan kérdést vehet fel, ami végtelenné nyújtaná ezt a cikket, de még azt is megsokszorozná az a tény, hogy a kérdésekre e jelenség szereplői különböző választ adnának.

Nagy Ábris (HaRibó)

2.

A fiatalok minden reggel elmennek egy nagy épületbe, ahol asztalokhoz ülnek bamba képű társaikkal együtt, hogy közösségi alvásban legyen részük. Néha felriadnak, kicsit tornáztatják az ujjukat, majd újra alszanak kicsit.

3.

A legfontosabb a doboz. A családban, ahol éltem, volt összesen két doboz, és még több is, csak azok nem dobozok voltak, hanem nem is tudom. Ugyanazt csinálták, mint az a két nagy, csak ezek kicsik voltak.

Szóval a család egész nap avval van. Nézi, beszél hozzá, és nevet vele.

Az egyik dobozhoz tartozott egy varázsbob, amivel minden megváltozott. Én nem tudtam, és máig nem tudom, mire jó a doboz, de ők azt szeretik a világot a legjobban.

Féniász Vera (HaRibó)

4.

4. Már két hónapja élek ezzel a budapesti magyar családdal. Hát nem kell mondanom, elég furák. A bungallójukat hatalmasra építik, pedig csak ketten élnek benne, mindenféle értelmetlen dologgal töltenek fel. Órákat töltenek azzal, hogy ülnek, és egy színes varázsdobozt bámulnak. A két perc alatt elkészített ételleket ahelyett, hogy kézzel megennék, bonyolult fém szerszámokkal kapdossák a törékeny tányérról.

„ÁBEL A NAGYVÁROSBAN” városismereti szaktábor 2013. 10. 21 - 2013. 10. 26.

2013 júniusában a Közgazdasági Politechnikum hetedikos Guru osztályával az NTP-TSZT-12-P-006 „AZÉRT VAGYUNK A VILÁGON, HOGY OTTHON LEGYÜNK BENNE” pályázat keretében Sepsiszentgyörgyre utaztunk, és az ottani Mikes Líceum kilencedikes diákjaival együtt megvalósítottunk egy művészeti projektet. Jelen pályázatban alkalmunk nyílt arra, hogy viszonyozzuk akkori partnereink vendégszeretetét, és egy újabb nagyszabású projektet hozunk létre. Ennek kapcsán nemcsak a jelen kor Budapestjét mutattuk meg az erdélyieknek, hanem velük együtt több évszázad magyar történelmét tártuk és dolgoztuk föl a főváros nevezetességeit bebarangolva.

Előzetes feladatként a Politechnikum érintett – immár nyolcadikos – diákjai felkészültek Budapest leghíresebb épületeinek történetéből. Egyénenként általában két-három múzeum, kastély, palota vagy lakóház múltját kutatták föl, különösen koncentrálván azokra az információkra, amik nem pusztán száraz adatok, hanem valóban érdekesekek lehetnek a tizenévesek számára.

Bármerre jártunk a városban a projekthéten, mindig volt valaki, aki néhány izgalmas anekdotát is el tudott mesélni az adott helyszínekről. Így élményszerűen ismerhették meg a gyerekek a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat, az Iparművészeti Múzeumot, az MTA székházát, az Országos Széchényi Könyvtárat, József Attila szülőházát, a Gresham-palotát, a Hősök terét (a Millenniumi Emlékművel, a Szépművészeti Múzeummal és a Múcsarnokkal), a Nemzeti Színházat, a Nemzeti Múzeumot, a középkori városfalat és Városkaput, a Margitszigetet, a Budai Várat (pl. a Sándor-palotával, a Halászbástyával, a Mátyás-templommal stb.), a Mezőgazdasági Múzeumot és a városligeti Vajdahunyadvárat, a Műjégpályát, a Molnár János-barlangot, Gül baba türbóját, Veli bej fürdőjét, a Központi Vásárcsarnokot, a Művészetek Palotáját, a Széchényi fürdőt, a Clark Ádám teret és a budapesti hidakat.

A legelső napon a mai Pesté és Budáé volt a főszerep. A frissen érkezett csoportnak ekkor még leginkább arra volt szüksége, hogy a jelenkor fővárosát ismerje meg minél jobban, tömegközlekedésével és kortárs kultúrájával együtt. Délután megalakítottuk a vegyes csoportokat, amelyek egy-egy korszak részletes feldolgozását vállalták a következő napokra.

Október 22-én, a második napon az Aquincumi Múzeumban töltöttük a nap nagy részét. Megtekintettük a kiállítást, és kétféle múzeumpedagógiai foglalkozáson is részt vettünk. Gipszből ókori fibulákat készítettünk, és felpróbálhattuk a Római Birodalom jellegzetes ruháit. Látványos számítógépes animációkkal éppúgy játszhattunk a virtuális teremben, mint az ókori Pannónia valós játékaival a „korabeli” szabadtéri játszótéren. Kiraktunk egy mozaikképet, sőt, a korszakról meglévő tudásunkat is próbára tehetjük.

A Margitszigeten már a középkor történelmének nyomait kerestük, Szent Margit kolostorának romjainál felidézttük a múlt ide vonatkozó eseményeit.

Szerdán a Budapesti Történeti Múzeumot jártuk végig, elsősorban a középkori és a reneszánsz kultúrára koncentrálni. A tárlatvezetést itt is

múzeumpedagógiai foglalkozás követte. Most Mátyás udvarának öltözetében roptunk el néhány korhű reneszánsz táncot. A középkori Budai Vár hajdani kódexekből kimásolt ábrázolásait összevetettük a mostani állapottal, sőt még a régészet módszertanába is bepillantást nyerhettünk. A délután a török megszállás 150 évéről szólt, néhány jellegzetes török épületet (és az ezekhez kapcsolódó történeteket) ismerve meg. A nap fénypontja a Veli bej fürdő kipróbálása volt.

Október 24-én délelőtt a Nemzeti Múzeum termei közül néztük meg azokat, amelyek a XIX. századról szóltak. A gyerekek kutatólapokkal tájékozódtak, és minden csoportnak fel kellett készülnie egy-egy terem részletes és élményszerű bemutatására. Az Andrássy úton a múltat idézve a XIX. század elejétől eljutottunk egészen a Millenniumig, ténylegesen pedig a Hősök terén álló emlékműig, sőt késő estére az Aréna Mozi IMAX-terme már a jelent is meghaladva a jövőbe repített minket (Gravitáció).

Pénteken József Attila Gát utcai szülőházának megkoszorúzása után nem kevesebb dolgonk volt, mint az öt nap kutatásait csoportonként egy-egy színvonalas prezentációba rendezni, ezen kívül létrehozni minden témában egy kreatív alkotást, plusz az egész héten videózott jeleneteket megvágni, és egy kerek kisfilmmé formálni. Egész nap megfeszített tempóban dolgoztunk, így aztán létrejött az öt powerpointos prezentáció, valamint a következő alkotások: egy ókori gladiátor hatalmas rajza, egy középkori kódex kézbe vehető példánya, Gül baba óriási festménye, a „Mai Hősök” terének szoborterve, illetve egy hírlap, mely a Szabadságharc eseményeiről tudósít.

A sok-sok „szárazföldi” bandukolást ezen a napon egy közös hajózás is színesítette: a menetrend szerint járó BKV-hajóval a Dunán átszelhettük egész Budapestet, így jutva el vendégeink szálláshelyére, az újpesti Fortuna hajószállóra, ahol egy hangulatos búcsúesttel ünnepeltük meg a sikeresen megvalósult programunkat.

A legutolsó napra már csak a Parlament megtekintése maradt, mint az egész heti munkánk „megkoronázása”.

IRODALMI HÁZIVERSENY

AZ OKTÓBERI FORDULÓ MEGFEJTÉSEI

I. Idei évfordulásaink

1. Gárdonyi Géza családneve eredetileg Ziegler volt...
2. Batsányi János indított folyóiratot *Magyar Museum* címmel...
3. Bródy Sándor legismertebb drámája *A dada*...
4. Robert Capát eredetileg Friedmann Endre Ernőnek hívták...
5. Eötvös József báró legismertebb regénye: *A falu jegyzője*...
6. Esterházy Pál herceg volt feltehetően a szerzője a *Harmonia caelestis* című gyűjtemény verseinek...
7. Füst Milánt emlegették 1965-ben a Nobel-díj várományosai között...
8. Herczeg Ferenc író csak gimnazistaként tanulta meg – mesterien – a magyar nyelvet.
9. Kisfaludy Károly, a Himfy-költemények szerzője tehetséges irodalomszervező is volt.
10. Kölcsey Ferenc aktív közéleti szereplése mellett ismert kritikus, nyelvújító, költő is volt.
11. Körösfői-Kriesch Aladár képzőművész a hazai romantikus historizmus, az antik mitológia és a népművészet ihlették...
12. Lajtha László elismert zeneszerző-népzene kutató volt a XX. században...
13. Tersánszky Józsi Jenő nevéhez fűződik a *Kakuk Marciról* szóló regényciklus...
14. Weöres Sándor nem csak a gyermekverseiről ismert költő...
15. Gobbi Hilda alakította Spiró György a *Csirkefej* című drámájának Vénasszonyát...

II. Kérdések a magyar dráma tárgyköréből

1. Kétszer találkozik Csongor a Kalmárral, a Fejedelemmel és a Tudóssal Vörösmarty drámájában.
2. Hágy Gyula a szerzője az *Isten, császár, paraszt* című drámának.
3. Zsigmond királyról szól az *Isten, császár, paraszt* című dráma.
4. Örkény István esett szovjet hadifogságba.
5. Spiró György színműve a *Csirkefej*.
6. Katona József: *Bánk bán*-jából ismert a „Nincs a teremtésben vesztes, csak én” mondat.
7. Madách: *Az ember tragédiája* nem tragikomédia.
8. Bródy Sándor: *A tanítónője* nem a 19. században keletkezett.
9. A *Tóték* főszereplője egy ideggyenge őrnagy.
10. Weöres Sándor: *A holdbéli csónakos* című drámájából írt Ránki Dezső operát.
11. Baracs Matyi nem szereplője *A holdbéli csónakos*-nak?
12. A világos fegyverletétel után játszódik Száraz György *A nagyszerű halál* című drámája.
13. Madách Imre nem 1989-ben hunyt el.
14. Szigligeti Ede készítette az első magyar drámaelméleti kézikönyvet „A dráma és válfajai” címmel 1874-ben.
15. Karinthy Ferenc *Víz* című egyfelvonásosa nem kétszereplős darab.
16. Örkény István szerint „A groteszk egy valószínűtlenség valószínűsítése.”
17. Bereményi Géza készített Cseh Tamásnak dalszövegeket
18. Madách Imre volt a sztregovai remete.

19. Zichy Mihály készített metszetsozaratot *Az ember tragédiájához*.
20. Ödön von Horváth halálát egy lezuhanó korhadt faág okozta.
21. Kaposváron működik a Csiky Gergelyről elnevezett színház.
22. *Ida* címmel Gárdonyi Géza írt regényt, Szép Ernő pedig egyfelvonásost.
23. Egyiptom a közös helyszíne Madách *Az ember tragédiája* és Mózes című drámájának.
24. Csokonai Vitéz Mihály nem járt Amerikában.
25. Szakonyi Károly: *Adáshibájának* alaptémája: egy hétköznapi csaádba betoppan a megváltó.

MEGFEJTŐK:

**BODOR ADRIENN (MÁRKA),
DOBOS GERGŐ (HARIBÓ),
HÁRI DÁVID (GURU),**

LUKÁCS LAURA (MANNA), SZOTA MARTIN (MASZK)

GRATULÁLOK

NOVEMBERI forduló

A LEADÁS HATÁRIDEJE: 2013. DECEMBER 11.

I. Filmes kérdések

1. Ki rendezte a *Játék, Grotteszk, Elégia, Piacere, Tisztelet az öregasszonyoknak* című rövidfilmeket? Fábri Zoltán, Huszárík Zoltán, Jancsó Miklós, Sándor Pál
2. Ki a rendezője az *Angi Vera* című filmnek?
Gábor Pál, Gothár Péter, Sándor Pál, Simó Sándor
3. Ki rendezte a *Meseautó* eredeti változatát?
Gaál Béla, Kertész Mihály, Székely István, Vajda László
4. Ki volt Eperjes Károly a *Hyppolit, a lakáj* című felújított magyar filmben?
Hyppolit, munkásőr, nem játszott benne, Schneider úr
5. Ki alakítja Malacpofát a *Megáll az idő* című Gothár-filmben?
Csomós Mari, Esztergályos Cecília, Kállai Ilona, Ronyecz Mária
6. Melyik festő életét vitte filmre Korda Sándor? Caravaggio, Csontváry, Rembrandt, Van Gogh

7. Ki játszotta Robin Hood szerepét? Kevin Costner, Harrison Ford, Mel Gibson, Brad Pitt
8. Melyik nem musical az alábbiak közül? Gázláng, Hair, A kalóz, My fair lady
9. Hol játszódik a *Patyomkin páncélos* című Eisenstein-film? Odessza, Riga, Szentpétervár, Szevasztopol
10. Melyik filmben veszik fel a kapcsolatot az idegen úrlényekkel egy pentaton dallam segítségével? Az első mesterséges intelligencia, Harmadik típusú találkozások, 2001 Űrodüsszeia, Solaris
11. Ki alakítja a sötét szemüveges Macieket Wajda: *Hamu és gyémánt* c. filmjében? Z. Czybulski, D. Olbrychski, B. Linda, J. Radziwilovicz
12. Milyen nemzetiségű volt Alfred Hitchcock? amerikai, angol, ír, német?
13. Ki rendezte az *Amatőr*, *Henry Fool*, *A semmi ágán* című filmeket? E. Burns, Hal Hartley, J. Jarmusch, W. Wenders
14. Melyik *Star wars*-epizódot nem George Lucas rendezte? Baljós árnyak, A birodalom visszavág, Csillagok háborúja
15. Melyik filmben nem szerepel Leonardo

DiCaprio? Marvin szobája, Sztárom a párom, Sztárral szemben, Teljes napfogyatkozás

16. Ki a *Ben Hur* főszereplője? Marlon Brando, Charlton Heston, Burt Lancaster, Lee Marvin
17. Melyik filmjéért kapott Oscar-díjat Kim Basinger? Batman, Fogd a pénzt és fuss, 9 és fél hét, Szigorúan bizalmas
18. Ki alapította a Sundance Fesztivált? Dustin Hoffman, Mike Nichols, Paul Newman, Robert Redford
19. Ki rendezte *A vágó villamosa* című filmet? George Cukor, Elia Kazan, Sidney Lumet, Fred Zinnemann
20. Ki a rendezője a *Ragtime* című filmnek? Luc Besson, Milos Forman, Alfred Hitchcock, Steven Spielberg

II. Muzsika

1. Kinek a meséje alapján írta meg Ránki György a *Pomádé király új ruhája* című operát? Andersen, Benedek Elek, La Fontaine, Grimm-testvérek
2. Melyik Grimm-mesefiguráról írt baletzenét Csajkovszkij? Csipkerózsikáról, Hamupipókeről, Hófehérkéről, Hüvelyk Matyiról
3. Ki nem írt operát a *Don Quijote*-témára?

- Ábrányi Emil, Berlioz, Massenet, Mendelssohn
4. Ki írt zongoraversenyt balkézre? Chopin, Liszt Ferenc, Ravel, Rahmanyinov
 5. Melyik operában van a Méregária?
 Ponchielli: *Gioconda*, Puccini: *Tosca*, Verdi: *Traviata*, Wagner: *Lohengrin*
 6. Milyen állat elől menekül Tamino Mozart: *Varázsfuvolájában*?
 kígyó, medve, sas, tigris
 7. Ki írta a *Titkos házasság* című operát? Cimarosa, Haydn, Mozart, Verdi
 8. Melyik zeneszerző mutatta be operáit Eszterházában?
 Beethoven, Haydn, Mozart, Strauss
 9. Melyik opera részlete az ún. Regruta-jelenet?
 Erkel: *Sarolta*, Janáček: *Jenufa*, Kodály: *Háry János*, Smetana: *Az eladott menyasszony*
 10. Melyik 3/4-es ütemű tánc? A kánkán, a menüett, a polka, a tangó?
 11. Melyik Verdi-operában hangzik el „Az asszony ingatag” kezdetű ária?
 Don Carlos, Otello, Rigoletto, Traviata
 12. Kik dolgozták át Muszorgszkij: *Borisz Godunovját*?
 Balakirev–Sosztakovics, Borogyin–Balakirev, Borogyin–Rimszkij–Korszakov,
 Rimszkij–Korszakov–Sosztakovics
 13. Melyik opera egyik helyszíne a Vénusz-barlang?
 Dido és Aeneas, Hoffmann meséi, Odüsszeusz hazatérése, Tannhauser
 14. Hol játszódik a *West Side Story* című musical?
 Londonban, Los Angelesben, New Yorkban, San Franciscóban
 15. Melyik városban játszódik a *Kabaré* című musical?
 Bécsben, Berlinben, Párizsban, Rómában
 16. Melyik történelmi alakot játszotta Vikidál Gyula az *István, a király* című rockope-
 ra ősbemutatóján? Asztrikot, Gézát, Istvánt, Koppányt?
 17. Melyik történelmi korban játszódik a *Valahol Európában* című musical?
 a honfoglalás korában, a lovagkorban, az ipari forradalom idején, a II. világháború után
 18. Milyen hangszerezen játszott Louis Armstrong?
 pozanon, szaxofonon, trombitán, trombonon
 19. Melyik várost tartják a dzsessz szülőhazájának?
 Boston, Charleston, Memphis, New Orleans
 20. Melyik háború idején játszódik a *Hair* című musical?
 koreai háború, II. világháború, Öböl-háború, vietnami háború
 21. Kinek a verseiből született Andrew Lloyd Webber musicalje, a *Macskák*?
 T. S. Eliot, E. T. A. Hoffmann, E. A. Poe, Tim Rice
 22. Melyik dzsesszzenészt becézték Satchmónak?
 Louis Armstrongot, Miles Davist, Duke Ellingtont, Benny Goodmant
 23. Ki komponálta a *West Side Story* című musical zenéjét?
 Leonard Bernstein, George Gershwin, Maurice Ravel, Nino Rota
 24. Ki volt a legnagyobb ragtime-zeneszerző?
 Irving Berlin, Scott Joplin, Glenn Miller, Cole Porter
 25. Hogy hívják azt a kottát, amelyből a karmester vezényel?
 matúra, partitúra, tinktúra, tortúra

A legoptimálisabb médiák Abu-Dzabiban

Nincs olyan, hogy médiák! A média már alapban többes szám, ezt mindenki tudja, aki nem tanulatlan ostoba paraszti!” Ön is hallott már ilyen érvelést? Talán még igazat is adna neki? Akkor most öntsünk tiszta vizet a pohárba! Éssel kezdetünk mondatot?

„Minden szakmának megvannak a maga egyedi, sehol máshol meg nem kapható, apró örömei és exkluzív juttatásai. A tanárok például kapnak nyáron két hónap szabadságot, a tűzoltók szirénázva száguldozhatnak a városban akcióba menet, a szabadbölcész-filozófusok pedig a munkaidő végén korlátlanul fogyaszthatnak az el nem adott hamburgerekből. Az újságíróknál ezt a bónuszt az olvasói levelek jelentik. Olvasói levelet kapni jó érzés, vagy legalábbis tanulságos. A legszórakoztatóbb alfaj minden olvasói levél közül azonban egyértelműen a nyelvtannácié, aki a saját emberi, szakmai és művészi felsőbbrendősége biztos tudatában oktat ki olyan dolgokról, amelyeket valójában ő tud rosszul. Összeszedtük azokat a szavakat, kifejezéseket, amelyek garantáltan rohamot okoznak minden igazi nyelvtannácinnál. Lehet, hogy ön is rosszul tudta őket?

Megírták a médiákok

(...) A média az a médium többes száma, és tovább-többesszámósítani, médiákat emlegetni minden prosztóság legalja. A helyzet az, hogy a média valóban a médium többes száma. A latinban. Nádasdy Ádám – és az ő szavát illik elfogadni nyelvünkben – azt írja: „Aki a »médiák«-at a dupla többes szám alapján kifogásolja, az »az eredet csapdájába« esik (fallacia etymologica), amikor tehát megtudja egy kifejezés származását, és rá akarja kényszeríteni az idegen nyelv kategóriáit a magyarra. Csak-hogy a nyelvek nem így működnek, nem mindig tisztelik a máshonnan átvett anyagot, hanem bedarálják a maguk rendszerébe.”

Vagyis a magyar nyelv nem latinul, hanem magyarul jelzi a többes számot, akkor is, ha egy szót a latinból vett át. A legegyszerűbben úgy ellenőrizhetjük ezt, hogy egyes vagy többes számú állítmányt teszünk-e hozzá: megírta a média, nem pedig megírták a média. Ennek értelmében azt a szót, hogy média, a magyar egyes számként kezeli. Ennek folyománya pedig, hogy a többes száma a médiák. Pedig milyen vicces lenne, ha a latinból átvett szavakat a latin szabályai és logikája sze-

rint kezelnék: például helytelen lenne az, hogy fóliák (a folia már alapban a folium többes száma), vagy az, hogy operák (az opera az opus többes száma), de még azt sem mondhatnánk, hogy filozófusnő (az -us végződés szigorúan csak férfit jelölhet).

Billió, billiárd, snooker, rex

(...) Na, itt dupla kavaras van. Először is ott a biliárd, egy l-lel, ami valóban a zöld posztós asztalon dákókkal lökdösött golyók játéka. És van a billiárd, ami szám, a tíz tizenötödik hatványát jelzi. Azokban az országokban, ahol az úgynevezett hosszú skálát használják a nagy számok megnevezésére. Ilyen például Magyarország is, ahogy a britek kivételével egész Európa, plusz Latin-Amerika spanyol ajkú országai, és Afrikának az a része, ahol erős volt a francia befolyás. Eszerint ezerszeres szorzóval így jönnek a nagy számok: millió - milliárd - billió - billiárd - trillió - trilliárd - kvadrillió - satöbbi. A rövid skálát használó országok (a teljes angolszász és arab világ, plusz az oroszok) ennél kicsit jobban a latinra alapoznak, náluk a sor így néz ki: millió - billió - trillió - kvadrillió - kvintillió - szextillió - szeptillió.

A probléma forrása jól látszik: az angol billion szót milliárdnak kell fordítani, és nem billiónak, a trillió egészen mást jelent angolszászul, mint magyarul, billiárd pedig éppen hogy az angolban nincs (vagyis van, mert náluk két l-lel írják a zöld posztós asztalon golyólökődést). Mindezzel együtt mi még mindig jobban jártunk, mint például szegény kanadaiak, ahol mindkét rendszer használatos, attól függően, hogy épp angol vagy francia nyelvterületen vagyunk. Ja, és Kelet-Ázsiában megint más rendszert használt minden ország a maga hagyományai szerint.

Mennyivel egyszerűbb lenne az SI-előtagokat használni itt is, és egységesen megázni, gigázni és terázni! Igaz, az meg felvetné azt a problémát, hogy a szorzó ezer vagy a számítástechnikában megszokott kettő a tizediken, vagyis 1024.

Dubajozás

(...) A külföldi városok és személynévek helyesírását a magyar nyelvtan alapesetben nagyon egyszerűen kezeli: úgy kell írni, ahogy az eredeti nyelvben kellett, és slussz. Igen ám, de mi a helyzet azoknál a nyelveknél, amelyek nem a latin ábécét használják? A cirill, a kínai, a japán? És az arab, ami a két nagyváros kapcsán a legtöbbször okoz agyégörgösöt a nyelvtannáciknak? A szabály ilyenkor azt mondja, hogy a személynéveket és földrajzi neveket az egyes arab országokban meghonosított mai kiejtés szerint írjuk át magyarra. Ez persze nem segít sokat – aki hallott már arabokat beszélgetni, jól tudja, hogy ez az a nyelv, aminek a hangkészlete a lehető legtávolabb áll a magyartól. Az arabot egyébként is kismillió dialektusban beszélnek, így az egyes mássalhangzók kiejtésére is rengeteg verzió létezik. Abu-Dzabi városának nevében a „dz” hang is egy ilyen (...), ami ráadásul az arab nyelv legritkábban előforduló mássalhangzója. A Nyest.hu szakértője hosszasan magyarázza, hogyan is szól ez a hang, és arra jut, hogy talán a magyar z hangzóhoz áll a legközelebb. Ettől függetlenül az angol átírásban a „dh” verziót választották, a magyarban pedig a „dz”-t. Hogy a kötőjel honnan jött, az maradjon a földrajzinév-bizottság titka, ami egyébként az 1993. június 9-ei 15. ülésén a 15/201. határozatban ezt a verziót fogadta el hivatalos magyar átíratnak. Dubaj esete ehhez képest tiszta sor, így ejtjük, ezért így írjuk – úgyet sem vetve arra, hogy az angolban Dubai.

A legeslegoptimálisabb

A nyelvtudomány szerint a »legoptimálisabb« helyett az »optimális« a helyes jelző. Az optimális ugyanis már felsőfok, nincs miért tovább fokozni. Jó, jobb, legjobb, azaz latinul: bonus, melior, optimus.

Ha nagyon szórózni akarunk, az optimális nem jelenti azt, hogy a lehető legjobb. A pontos definícióért az Index exkorrektorának, Don B-nek adjuk át a szót: „Az optimum egy rendszer működési paramétereinek olyan együttese, amely megszabott feltételek mellett elfogadható. Nem legjobb, hanem elfogadható. Pl. adott körülmények között egy kocsi optimális sebessége biztosan nem a »legjobb« sebessége. Ez egy (sőt több) elvi pont, amit a valóságban nem biztos, hogy el lehet érni. A

optimálisabb következőképpen azt jelenheti, pl., hogy az elvi optimumhoz közelebb levő.” Egyébként ha szigorúan logikai úton megközelítve nincs olyan, hogy legoptimálisabb, akkor olyan sincs, hogy legelső vagy legutolsó? Legeslegjobb? Nem mondhatjuk azt, hogy tökéletesebb? Dehogynem. Van legoptimálisabb is, annyi megszorítással, hogy az előfordulási helye az élő köznyelv, és nem matematikai szakszövegek. A köznyelvnek szüksége van olyan szuperlatívuszokra, amelyeknek logikailag nincs semmi értelmük – éppen azért, hogy ezzel mutassák meg, mennyire szélsőségesen, akár a logika határain túlra fokozott dolgot fejeznek ki.

Megjegyzendő, hogy a legoptimálisabbunkkal még mindig sehol nem vagyunk az angolhoz képest, ahol az Oxford English Dictionary szerint hivatalosan létező szó a bestest, ami tükörfordításban azt jelenti, hogy legjobbabb.

Éssel nem kezdünk mondatot?

(...) Ez egy nyelvi babona, ilyen magyar nyelvtani szabály egyszerűen nem létezik. Ezúton intéznék felhívást a magyar internet népéhez: akinek tudomása van olyan tankönyvről, nyelvi témájú tudományos munkáról, ami ezt nyelvtani szabályként említi, kérjük, juttassa el hozzánk!

De hát nekem ezt tanították az iskolában – szól a leggyakoribb ellenérv. Itt van a kutya elásva: fogalmazási, stilisztikai szabályként verik a gyerekek fejébe 7-8 évesen a tanárok, hogy ne úgy kezdjék minden egyes mondatukat, mint élőszóban szokták: és akkor, és aztán. Ez nagyon mélyen belénk tud épülni, megtanuljuk, hogy éssel (háttal, deval, bármilyen kötőszóval) nem szabad mondatot kezdeni, sőt idegesnek illik lenni, ha valaki mégis ezt teszi.

Pedig természetes dolog éssel kezdeni egy mondatot, ha az szervesen kapcsolódik az előzőhöz, vagy deval, ha ellentétes viszonyban van vele. Esetleg József Attilát is ki kéne javítani, mert azt írta, „És elkezdett az eső cseperészni / De mintha mindegy volna, el is állt?” (...)

Hanula Zsolt

Forrás: http://index.hu/tudomany/2013/11/28/a_legoptimalisabb_mediak_abu-dzabiban/

Hol van a magyar nyelv? Ki tud helyesen beszélni? Miért árthatnak anyanyelvünknek a műkedvelő nyelvművelők? Tud-e valaki „helyesen” magyarul?

Szilágyi N. Sándor: Nincs olyan, hogy *A Magyar Nyelv*

Onlajn vagyok, lájkolok néhány posztot, közben kenek magamnak egy vinettás kenyeret. Vagy vinetés? Megkérdem a Facebookon az ismerőseimet, hogy kell ezt leírni. Záporoznak a válaszok. Köztük az is, elég kategorikusan, hogy ilyen magyar szó nincs. És murok sincs, paszuly sincs, aragáz sincs. De akkor e-mail sincs?

Tudomásom szerint az a helyes magyar nyelv, ami az irodalomban, szótárakban, akadémiai nyelvhasználatban elfogadott. Ezt standard nyelvváltozatnak hívják, és bizonyos helyzetekben elvárható, sőt el is várjuk az emberektől, hogy ezt használják: a tévé hírműsorában, írott sajtóban például. De ez nem azt jelenti, hogy minden helyzetben ezt kellene használni, vagy hogy aki nem ezt a standard nyelvet beszéli, az nem tud magyarul, vagy helytelenül beszél magyarul. A „helyes–helytelen” ellentétpárt, amivel a műkedvelő nyelvművelők minősítik folyton más magyar anyanyelvűek beszédét, el kellene már felejteni.

Sokszor hallunk olyat, hogy ha valaki, aki egyébként magyar, azt mondja, hogy murok vagy vinetta (vagyis olyan szavakat használ, amiket nem minden magyar értene meg első hallásra), akkor nem tud magyarul. Ebből viszont az következne, hogy az erdélyi magyarok nagy része nem tud az anyanyelvén, hiszen a legtöbb településen így mondják a sárgarépát és a padlizsánt. De más-másképpen beszélnek Szlovákiában, Délvidéken, Magyarország különböző részein, Kárpátalján, és mindenütt vannak szavak és kifejezések, amiket a többi nyelvváltozat beszélői nem értenének. Ezek szerint akkor senki a világon nem tud magyarul?

Persze azért mégiscsak vannak helytelen kifejezések. Ha egy nem magyar anyanyelvű

azt mondja például, hogy „voltunk piachoz, látunk sok emberek”, az nyilván helytelen. De magyarok ilyen nem szoktak mondani. És vannak nyelvhelyességi babonák is, amik általában bizonyos szóhasználatról vagy nyelvtani formákkal kapcsolatban terjedtek el. Például hogy irtani kell az olyan szerkezeteket, mint a „be van festve”. Mert sokan úgy hallották, hogy az nem magyaros. Ezek általában botcsinálta nyelvvédők, akik mindig meg tudják mondani, mi van magyarul, és mi nincs. E mögött egy olyan szemlélet áll, hogy van valahol „odakint” egy egyetlen magyar nyelv, mint egy felhő a fejünk fölött. És oda egyes kivételezett embereknek külön bejárásuk van. Bemennek, szétnéznek, és megállapítják, hogy ilyen szó van a magyar nyelvben, olyan meg nincs... Hát, ezt a felhő-nyelvet felejtsük el. Nincs EGY magyar nyelv. Mert magyar nyelv nem „odakint” van, hanem „idebent”, a fejünkben, és annyi van, ahány ember magyarul beszél, és nincs két egyforma, még ha ezek annyira hasonlítanak is amúgy, hogy könnyen megértjük egymást.

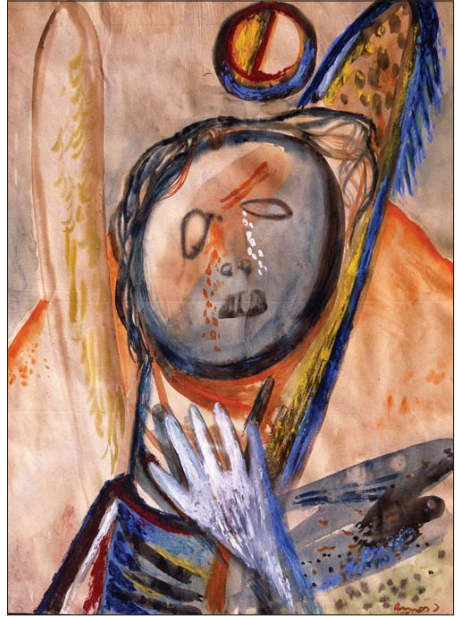
De akkor mindenki úgy beszélhet, ahogy akar? Minden helyes? Nem annyira, ahogy akar, hanem ahogy szokott, illetve ahogy a helyzet megkívánja. Mondom, nincs olyan, hogy helyes vagy helytelen. Viszont van olyan – és ez az, amit érdemes mindenkinek figyelembe venni, de akkor sem a nyelvvédők kedvéért, hanem inkább a saját jól felfogott érdekében –, hogy: helyénvaló vagy nem helyénvaló. Az írott nyelvváltozattól elvárható, hogy alkalmazkodjon a standard nyelvhez, ott tehát az a helyénvaló. Ugyanez érvényes arra is, ha mondjuk egy politikus vagy egy tudományos kutató ad rádióinterjút. Abban a beszédhelyzetben nagyon nem lenne helyénvaló

például a paprika helyett azt mondani, hogy árdé. Ugyanez a kutató viszont egy székelyföldi piacon nyugodtan kérhet árdét, mert azon a helyen már az a helyénvaló.

Ezek szerint ugyanaz a személy két nyelvváltozatot is használhat. És használ is, sőt még többet is. A teljes anyanyelvtudás éppen abban áll, hogy helyzetnek megfelelően tudjunk átváltani egyik nyelvváltozatról a másikra, és mindegyikkel boldoguljunk. Az a fontos, hogy a nyelv, amit használunk, átlátszó legyen, vagyis a hallgató ne arra figyeljen, ahogyan mondjuk, hanem arra, amit mondunk. Székelyföldi piacon átlátszó, ha azt kérdelem: mennyi a pityóka? Ha viszont egy közgazdász egy tévéműsorban a burgonya (vagy krumpli) helyett a pityóka áráról beszél, az már nem átlátszó, mert arra a hallgató már felkapja a fejét. Nem a szón múlik, hanem a helyzeten.

Tehát nincs helyes és helytelen magyar beszéd, csak helyénvaló és nem helyénvaló, és mindig az helyénvaló, ami átlátszó, vagyis ami alkalmazkodik a környezethez, a beszédhelyezethez. Vannak ugyan túlbuzgó nyelvvédők, ha nem is nagyon sokan, akik azt hiszik, az a jó, ha minden helyzetben, minden környezetben egyformán a standardot próbálják használni mindenáron, de az ilyen embert általában körbecsodáljuk... Tulajdonképpen ez is ugyanolyan hiányos nyelvhasználat, mint amit ő annyira elítél, hiszen arról van szó, hogy az illető nem vált át a nem-standard változatra akkor sem, mikor pedig át kellene. Akkor pedig hiába olyan büszke rá, hogy ő mindig „helyesen” beszél, mert abban a helyzetben az ő beszéde nem átlátszó. Az az elvárás, hogy mindenki beszéljen egyformán, és minden helyzetben, a diktatúrákra jellemző.

Ezek szerint nyugodtan mondhatjuk, hogy „nem szeressük” a paszulyt, vagy „veszem a troli” otthon vagy olyan környezetben, ahol mások is így mondják. A fontos az, hogy mikor le kell írni, vagy olyan kör-

nyezetben kell használni, ahol a standard forma a helyénvaló, akkor tudjuk, hogy ott hogy kell mondani. A botcsinálta nyelvművelők és nemzementők tiszta jó szándékból nagy kárt tehetnek a más nyelvi környezetből érkező ember önbecsülésében akkor, amikor elkezdik cikizni amiatt, ahogyan beszél. Ugyanígy a tanárok is, ha a gyereket megszegényítik az osztály előtt a „helytelenek” ítélt beszéde miatt.

Persze a magyartanárnak az a feladata, hogy lehetőleg a „standard” nyelvet adja át. Főleg a szórványban, ahol talán egyedül a magyartanártól hall a gyermek „rendes” magyar beszédet. De nem mindegy, hogyan. Mi itt az egyetlen (a szerző a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszékén oktat – a szerk.) a leendő magyartanároknak is azt tanítjuk, hogy lépjenek túl a „helyes–helytelen” címkéken. Ha a gyerek azt mondja az iskolában, hogy „nem tudtam behozni a pénzt, mert édesapám somer”, akkor nem megbélyegezni kell az osztálytár-

sai előtt, hogy helytelenül beszél, hanem például azt mondani neki: „Te most azt mondtad, hogy somer, és mi ezt itt értjük is, de mit gondolsz, ha itt lenne egy magyarországi gyerek, ő vajon értené ezt? Ha nem értené, neki hogy mondanád?” És akkor minden lelki sérülés nélkül érti meg (és nemcsak ő, hanem az egész osztály!), hogy mi itt elvagyunk ugyan a *somerrel* is, de ha azt szeretnénk, hogy mindenütt értsék, akkor jegyezzük meg jól azt is, hogy munkanélküli, mert arra még szükségünk lehet.

Ez egy nagyon érzékeny terület, mert ráadásul a nyelvi teljesítmény színvonalát hajlamosak vagyunk összekapcsolni az értelmi színvonallal, vagyis bárkit rögtön bunkónak is nézni, ha úgymond „helytelenül” beszél. A mindenkit folyton kijavító és rendreutasító nyelvvédők sokkal több kárt tudnak okozni, mint hasznót. Mondok egy példát: Csíkszeredába a kilencvenes évek elején moldvai csángó gyerekeket hoztak csángómentés címén, hogy magyar iskolában tanuljanak. A tanárok és a csíki osztálytársak (akiket senki nem készített fel, hogy új tár-

saik egy egészen különleges nyelvjárással érkeznék) a folyamatos leszólással, csúfolódással, kijavítgatással néhány hét alatt elérték, hogy a csángó gyerekek meg sem szólaltak többé magyarul. Egymás között is csak románul beszéltek, mert abban legalább nem talált hibát senki. Így lehetett őket nagyon gyorsan leszoktatni – talán végérvényesen – a magyar nyelv használatáról.

Csak hogy a nyelvféltésnek nagyon is érzhető okai vannak, hisz ez az egész Kárpát-medencében, mindenki által ismert történelmi okokból, összekapcsolódik a nemzetféltéssel. Amikor az erdélyiek a román jövevényszavaktól féltik a magyar nyelvet, akkor valójában a beolvadástól féltik. A magyaroknál a nyelvörkődés a nemzetféltésbe ágyazódik be. Ez nem új dolog, már Trianon előtt is így volt. Gondoljunk csak a Szózatra, már az is a nemzethalált vetíti elő. Sajnos ilyen lett a kultúránk szerkezete. Ha a magyar nemzet egy ember volna (ahogy sokszor beszélünk róla), az nagyon sok munkát adna a pszichiátereknek: tele van félelemmel, szorongással, paranoiával...

Pedig egy nemzet nem szükségszerűen ilyen, vannak a mienknél sokkal normálisabbak is. Norvégiában például több mint száz éve törvény tiltja, hogy a tanár megváltoztassa a gyermek otthonról hozott nyelvváltozatát, és ennek ellenére a norvég nyelv nem halt ki, sem a norvég nemzet, sőt köszönik szépen, nagyon jól megvannak. Valójában a kisebbségi nyelvhasználat a egyes lakosságú területeken a világon mindenütt természetes módon jár együtt azzal, hogy vannak nyelvi kölcsönhatások, átvételek. Ettől még nem fog szétfejlődni, szétesni a magyar nyelv. Sőt: ettől él. Van olyan nyelv is, az igaz, amely ma már nem vesz át más nyelvekből szavakat, például a latin – mert az halott nyelv. Mondjuk ezt a nyelvészek tudják, és tudomásul is veszik, a műkedvelő, de annál harcosabb nyelvvédők kevésbé. Nem árt, ha lelke nyugalmára meg-

tudja, hogy azok a szavak, amiket korábban említett, vagyis az *aragáz* (és *aragázbutélia*), *murok*, *paszuly*, *pityóka*, *vinetta* mind benne vannak a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott *Magyar értelmező kéziszótár* 2. kiadásában is, és éppen azért vannak ott, hogy ha ezek már magyar szavak lettek, akkor lehessen valahol megnézni azt is, hogyan is írjuk ezeket, ha leírjuk, és ne írjuk már négy-ötfféleképpen, illetve hogy ha valakit nem ért az a szerencse, hogy erdélyi legyen, akkor ha valahol találkozunk velük, tudjon utánanézni a jelentésüknek.

Hogy mi a helyzet az „abonament”-tel, a „chitanța”-val, a „primăria”-val? Vannak a nyelvhasználatnak olyan szinterei, különösen a szórványban élők esetében, ahol a magyarok majdnem egyáltalán nem tudják használni az anyanyelvüket, mert nincs rá alkalmuk. A legjellegzetesebben ilyen a hivatali ügyintézés. És akkor érthető, ha nemigen ismerik az ahhoz kapcsolódó kifejezéseket, hanem úgy mondják, ahogy a papíron vagy feliraton látják. Ilyen környezetben egy másik helybéli magyar is könnyebben megérti, ha az ember *formulárt* mond, nem *típusnyomtatványt*. Itt is az lenne a fontos, hogy az emberek ismerjék meg annak a szónak a közmagyar megfelelőjét, és szükség esetén tudják is használni. És ez ma már nem éppen lehetetlenség, hiszen gyakorlatilag mindenhol nézhetik a magyarországi tévécsatornákat is, ami nemcsak időtöltést jelent, hanem nyelvi mintát is, ahonnan sok mindent el is tanulnak tényleg az emberek. Régebben Erdélyben inkább *nyugtát* mondtak, ma már egyre inkább *számlát*. És jó esély van rá, hogy előbb-utóbb a *kitánca* helyett is így mondják, maguk között is. Mert ilyen is van, csak az örökös vészharangkongatók azt nehezebben veszik észre, hogy itt nemcsak nyelvpusztulás van, hanem az egész Kárpát-medencében megfigyelhető egy egységesedési folyamat is a magyar nyelvben.

A *lájkolás* pedig alighanem *lájkolás* marad: amit a magyaroknak legalább a fele így mond (vagyis aki egyáltalán internetezik), arra már nehéz lenne azt mondani, hogy olyan a magyarban nincs. Az *e-mail* is *e-mail* marad szerintem (esetleg majd *imél*), próbálták ugyan magyarítani drótpostára vagy villámpostára, de a magyarok nem kapták fel egyiket sem, mert jól működik a magyar nyelvérzékük, és úgy érzik, hogy ezek olyan „csináltak” és „hülyén hangzanak”, és akkor nem röhögöttek magukat ilyenekkel.

Vajon fenn áll a veszély, hogy szétfejlődik a közös anyanyelv, hiszen Magyarországon használnak olyan szlenget, amit egy erdélyi első hallásra nem ért meg? Első hallásra persze. De ha egy kifejezést esetleg nem értünk, az még nem jelenti azt, hogy most már akkor egyáltalán nem értjük egymást. Normális ember, ha nem ért valamit, mit csinál? Rákérdez, nem?

Szóval azzal sincs semmi baj, ha valaki „*burkol egy szenyát*”. Miért lenne? A szleng egy fantasztikus dolog. Szellemes, és mindig megújul, ezért is nem tudhat kialakulni egy összmagyar szleng, hiszen arra nincs idő. De az nem is lehet cél, hiszen abban az is az érdekes, hogy nagyon sokféle helyi változata van. És ha esetleg nem értené azt, amit éppen hallott, szívesen megmondják, hogy azt jelenti: „megeszik egy szendvicset”.

Következőképpen: a rengeteg idegen kifejezés és jövevényszó ellenére sincs veszélyben az anyanyelvünk. Ha esetleg veszélyben lenne, az biztosan nem ettől lenne, hanem legfeljebb attól, hogy elfogynak a beszélői. A másik veszélytől, hogy tudniillik a végén nem fogjuk egymást megérteni, csak a nyelvművelők félnek, mert ők ijedős emberek. De mi, amíg magyarul beszélünk, meg fogjuk érteni egymást!

Forrás: <http://www.maszol.ro/index.php/mobil/kultura/20688-szilagyi-n-sandor-nincs-olyan-hogy-a-magyar-nyelv>

Chagall – Háború és béke között

Ámos Imre, a „magyar Chagall”...

MNG, 2013. szeptember 13–2014. január 5.

A téli szünet végéig látható a Marc Chagall és Ámos Imre műveit bemutató tárlat a Magyar Nemzeti Galériában. Marc Chagall és Ámos Imre az a két művész, akinek életművében sorsa, vallása, zsidó identitása központi szerepet játszik. Chagall az öreg, a mindent és mindenkit túlélő mester, Ámos pedig a fiú, a fiatalon meghalt mártír. Mindkettőjük művészete hiteles, mélyen a kelet-európai hagyományokban és történelemben gyökerező életmű, és nem kevésbé ilyen a sorsuk is. Az emigráns orosz és a mártírhálalt halt magyar zsidóé. Kettejük sorsa és művészete annak ellenére is közös, hogy csupán egyszer találkoztak, Párizsban, 1937. október 4-én, néhány termékenyen együtt töltött óra erejéig.

A Galériában két, egymást kísérő kiállítást tekinthet meg a közönség. Az egyik a párizsi Musée du Luxembourg ez év július végéig látogatható Chagall-kiállításának alapján Budapest számára összeállított, több mint hatvan művet felvonultató tárlat. Középpontjában a művész Biblia-illusztrációi, valamint az orosz szülőföld zsidóságának életéből és az azokon alapuló élményekből táplálkozó alkotásai állnak. A budapesti kiállítás igazi szenzációja azonban az a több mint háromszor négyméteres vászon, ami csak erre a kiállításra érkezik Saint-Paul de Vence-ből. Ez a dél-franciaországi városka volt Chagall otthona életének utolsó húsz évében. Az itteni Fondation Maeght múzeumát, amely a festő számos jelentős művének ad otthont, most először hagyja el Chagall 1964-ben festett fő műve, *Az Élet (La Vie)*. A színpompás, mintegy nyolcvan figurát felvonultató mozgalmas alkotás a művész életének lenyűgöző összefoglalása.

Chagall alapvetően derűs és optimista művészetének képezi ellenpontját Ámos Imre világa. Az *Ámos Imre, a „magyar Chagall” – a háború örvényében 1937-1944* című kiállítás a művész legtragikusabb alkotásait mutatja be. A nagykallói zsidó világ emlékképei mellett a munkaszolgálat és a háború borzalmait megjelenítő festményekből és grafikákból a zsidóság életének egy másik, tragikusabb útja elevenedik meg.

A kettős kiállítás két jelentős művész munkáit állítja párhuzamba. A két kiállításon két, hol egymás mellett, hol egymástól eltérő pályákon futó, de mindenképpen a 20. századra jellemző sorsot ismerhetünk meg. Két olyan sorsot, melyben a tradíció és valóság szervesen épül bele a modernizmus újfajta művészi hagyományába. A – Chagall csaknem egész életművét, valamint az Ámos Imre legjelentősebb alkotásait áttekinthető – közös kiállításban költészet és dráma, humor és tragédia, derű és elkeseredettség, életöröm és rettegés kettősségén keresztül szembesülhetünk az európai zsidóság sorsával, és végső soron 20. századi történelmünkkel.

Az ikerkiállításon érdekes párbeszéd bontakozik ki a múltból. A közös szellemi találkozási pontokon túl – egyebek között a zsidó identitás és sors vagy Párizs vonzása – az egyetlen konkrét találkozás is összeköti a két életutat. A nagykallói születésű Ámos feleségével együtt 1937-ben három hónapot töltött Párizsban, ahol abban az örömteli eseményben volt része, hogy felkereshette az ott élő Chagallt. Visszaemlékezésén túl –

amely megkapó őszinteséggel írja le azt a szinte gyermeki izgalmat, amely akkor elfogta – a híres pályatársról készített rajzai is tanúskodnak erről a meghatározó élményről.

A budapesti kettős tárlat lehetőséget kínál tehát a két életmű párhuzamainak és különbségeinek a megismerésére. Közös természetesen a két alkotó munkásságában a zsidó hagyomány és a gyerekkor élményeinek feldolgozása. Csakhogy amíg a majd száz évet megélt Chagall esetében ezek a motívumok és életképek egy alapvetően derűs művészet elemeiként jelennek meg, addig Ámos itt látható képeiről sokkal inkább a rettegés, a szorongás és a tragikus sors vállalásának belső küzdelmei olvashatók le. Persze nincs miért csodálkozni ezen: a kiállított festmények és grafikák 1937 és 1944 között keletkeztek.

Érzékeny személyisége látta előre a közelgő borzalmat, ugyanakkor nem akarta elkerülni. Ámos Imre egy jó szándékú keretlegénynek köszönhetően elszökhetett volna a biztos halálba induló transzportból, de ő ezt megtagadta, mondván vállalni kell a sorunkat. Különösen szívbemarkoló lenyomata ennek a sorstragédiának a művész Szolnoki vázlatkönyve, amelyet virtuálisan végiglapozhat a látogató.

Ámos festményei Chagalléihoz képest kevésbé tobzódnak a színekben, sokkal inkább valamiféle tompa melankólia hatja át őket. Az álomszerűség is másképpen, sokkal inkább valamiféle traumatikus belső küzdelmek kifejeződéseként jelenik meg Ámosnál az életrajzi tanulságok szerint rutinos ébren álmodó Chagallhoz képest, akinél a gyerekkor, a mítosz és a hagyomány emléktörődékei keverednek saját vízióival. Grafikai ezzel szemben szinte izzanak, és kimondottan eksztatikusak helyenként.

*Forrás: <http://www.mng.hu/kiallitasok/idoszaki/elozetes/chagall>
<http://mno.hu/grund/paratlan-chagall-tarlat-budapest-1184177>*

EZT A
 POLIGRAF-
 SZÁMOT
 ÁMOS IMRE
 FESTMÉNYEI
 ÉS GRAFIKÁI
 ILLUSZTRÁLJÁK.

Tartalom

IT-emlékeztető.....	2
Iskolabíróági hírek.....	4
A papírgyűjtés mérlege.....	8
A 18. Tornaházi Partyról.....	10
Futó kör indul.....	11
Philipp Hanna: Comenius L Project. .	12
Hári Balambér Zabrzében.....	13
Lizicska Bence a lengyel találkozóról .	13
Dénes Renáta negyedszer.....	14
Reska Zsombor Lengyelországban. .	15
Harangi Alexandra intelmei.....	17
Szigeti Bálint elszálló hajója.....	18
Nagy Ábris: Az idegen boltos.....	21
Féniász Vera: Egy busman Budán . .	21
Szabó Tünde: Ábel a nagyvárosban . .	22
Irodalmi háziverseny.....	24
A legoptimistább médiák.....	28
Szilágyi Sándor a magyar nyelvről . .	30
Chagall és Ámos.....	34

**AZ ELŐTTÜNK ÁLLÓ ÜNNEPEK ALKALMÁBÓL
KÍVÁNOK MINDEN POLIGRÁF-OLVASÓNAK
FINOMSÁGOKKAL TELI MIKULÁS-PUTTONYT,
CSODASZÉP KARÁCSONYT, MEGHITT CSALÁDI EGYÜTTLÉTET
ÉS VIDÁM SZILVESZTEREZÉST.**

A SZERK.

A Közgazdasági Politechnikum lapja
Poligráf

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Felelős kiadó: Diósi Alojzia

Felelős és tördelő szerkesztő: Jakob Judit

Postacím: 1096 Budapest, Vendel utca 3.

e-mail: jjudit@poli.hu, internet: www.poli.hu, helyi hálózat: P:\poligraf

Készül az A-Z Buda CopyCAT Kft sokszorosító műhelyében